MISTAKES, TENDENCIES AND INFLUENCES IN CONTEMPORARY ROMANIAN

Monica Borş
Lecturer, PhD, "Lucian Blaga" University of Sibiu

Abstract:The research study explores Romanian language dynamics. Within the context of monitoring mistakes on TV, to record linguistic misconduct on cartoon channels is essential as the target audience is much more vulnerable. The analysis is focused on obsolete forms, phonetic mistakes, tenuously articulated lexico-grammatical classes, the new word formation through derivation with motion suffixes, the omission of gender, the deflection of some lexico-grammatical classes with a flexion (the article in the genitive) or an anaphoric role (the personal pronoun), the use of a superlative adjective or adverb being already a superlative, the conversion of interjections into verbs, the absence of semantic property or word association without a semantic connection, the pleonasm.

Keywords: language dynamics, grammar errors, language tendencies, absence of semantic property, pleonasm.

Studiul face parte dintr-o lucrare amplă destinată analizei structurilor lexicale şi gramaticale întâlnite pe canalele de desene animate, analiză realizată pe mai multe paliere: al politeţii lingvistice sau, dimpotrivă, al formelor care exprimă violenţa lingvistică, al greşelilor de limbă, al tendinţelor lingvistice şi, în general, a tot ce are impact (pozitiv sau negativ) asupra publicului-ţintă, ţinând cont că vârsta acestuia îl face mult mai vulnerabil decât publicul-ţintă al altor canale. Canalele de desene animate deschid, prin atractivitatea lor, drumul legitimării în limbă a numeroase forme greşite, trenduri sau influenţe, dintre care unele rămân la statutul de fapte izolate de limbă, iar altele ajung să se impună, sub presiunea uzului lingvistic. Înregistrarea unor derapaje lingvistice evidenţiate şi clasificate mai jos se realizează în contextul (şi încurajată de) monitorizarea canalelor de televiziune, un proces aproape neîntrerupt la ora actuală care trage continuu semnale de alarmă.

Discutarea acestor forme de limbă (greşeli, tendinţe sau influenţe) în contextul dinamicii actuale va evidenţia modificări nu numai la nivelul lexico-semantic, ci şi la nivelul structurii gramaticale româneşti.Cauzele greşelilor de limbă sunt în primul rând traducerile brute, automate, la care se adaugă diferite cuvinte şi construcţii întâlnite în limba vorbită pe care canalele de desene n-au ezitat să le adopte. În prima categorie domnesc clişee din limba engleză: Ştiţi voi, aţi uitat chestii? (*Cartoon Network*, 10 iulie 2017, 19.36), Doar deschide uşa, Robin! (*Cartoon Network*, 10 iulie 2017, 19.42), Asta-i atitudinea! (pe care trebuie să o ai – ar fi completarea) (*Nickelodeon*, 15 iulie 2017, 21.59), Avem o cometă de prins! (*Disney Junior*, 6 octombrie 2017, 16.41), Ai un unicorn al lunii de invocat! (*Minimax*, 18 octombrie 2017, 19.48), cuvinte care intră în structuri sintactice bizare, încercând să semene cu expresii autohtone: Maşinile….o fac intenţionat ca să facă plictiseală? (*Cartoon Network*, 10 iulie 2017, 19.37) Rezultat al aceleiaşi traduceri automate este folosirea pronumelui personal *voi* în locul pronumelui personal de politeţe *dumneavoastră* (în text e voba de persoana a II-a, singular) greşeală pe care o fac la început mulţi dintre cei care învaţă limba română: O umbrelă care vă apere de lipici. Doar pentru voi! (*Minimax*, 24 iulie 2017, 19.49). Rezultatul acestor traduceri pot fi preţiozităţi de genul:

BDD-V4553 © 2017 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-10-31 01:15:00 UTC)

"Pot să-mi ofer părerea?" (*Cartoon Network*, 14 septembrie 2017,19.11), ca urmare a intenţiei traducătorului, a dorinţei de a se exprima „ales".

Graba traducerii aduce alături de formele pur şi simplu greşite: O ciocolată mare şi fierbinte, vă rog! Şi eu (corect: şi mie) (*Cartoon Network*, 6 octombrie 2017,16.28), neglijenţe cauzate de preluarea brută a apelativului; în serialul *Bibi şi Tina*, apelativul *Herr Graf* din limba germană este utilizat în această formă. Personajului Falko von Falkenstein, care este conte (Graf), i se spune Herr Graf, adică apelativul (netradus) din limba germană. Mai mult, mama lui Bibi întreabă: ce a spus Graful? (*Minimax*,18 Octombrie 2017, 19.15).

Am detectat pentru început greşeli fonetice (acestea sunt mai puţine), de exemplu în privinţa morfonemului -ă (fonem şi de morfem al desinenţei de gen şi număr): Vom prinde şopârla aceea *buclucaşe* (*Minimax*, 15 iulie 2017,17.42), sau a accentului: Medalionul acela era *símbolul* evident al bogăţiei tatei (*Minimax*, 12 iulie 2017, 18.06), Haideţi, *véniţi* cu noi! (*Disney Junior*,12 iulie 2017, 19.39). Raţele astea se bat între ele în stil *karaté* (*Cartoon Network*, 15 iulie 2017, 20.16), s*puneţí*-mi (*Cartoon Network*, 6 octombrie 2017, 13.00), forme vechi, ieşite din uz: Am luat toate *precauţiunile* necesare (*Megamax*, *Lego fabrica de eroi*, 12 iulie 2017, 17.10); Supermixerul a fost programat pentru a bate ouăle la *perfecţiune*! Locuţiunea adverbială folosită în limbajul colocvial "la perfecţie" este utilizată aici în forma ieşită din uz a sufixului -ie (-iune). (*Minimax*, 23 iulie 2017, 19.09). Se mai adaugă dezacorduri între subiect şi predicat, *Echipa* Ochi de vultur e mult mai *bun* (se face acordul predicatului cu apoziţia, presupus subiect al propoziţiei, *Cartoon Network*, 12 iulie 2017, 18.37), sau între substantive şi adjectivul determinant, precum şi cu pronumele care substituie substantivul: Pietricică a dispărut! N-am putut să-*l* salvez. *Bietul Pietricică*! (*Megamax*, 20 iulie 2017, 16.29).

Cea mai frecventă greşeală întâlnită este materializarea categoriei intensităţii superlative în cazul unui adjective/ adverb care în mod intrinsec conţine prin semantismul său, ideea de superlativ: *mai înfiorătoare* nu pot fi (aventurile) (*Minimax*, 12 iulie 2017, 15.12), Dintre toate locurile pe care le-am văzut, acesta este *cel mai incredibil* (*Minimax*, 14 iulie 2017, 19.42), Vom fi coşmarul vostru *cel mai groaznic*! (*Minimax*, 23 iulie 2017, 19.02), Căpitanul Hook avea *cel mai îngrozitor* echipaj! (*Minimax*, 23 iulie 2017, 20.03), *cel mai terifiant* lucru posibil. (*Megamax*, 31 iulie 2017, 14.03), Chestia care va face din acest film *cel mai grandios* succes (*Boomerang*, 19 iulie 2017, 11.54), *cel mai adorabil* animăluţ (*Cartoon Network*, 22 septembrie 2017,14.36), *cele mai delicioase* mâncăruri. (*Megamax*, 6 octombrie 2017, 13.30); cea mai mare, *mai grozavă şi spectaculoasă* lună din an. (*Minimax*,18 Octombrie 2017, 17.37). Alteori, adjectivul aflat la superlativ este incompatibil cu categoria gramaticală a intensităţii: Ceva *e foarte greşit*! (*Nickelodeon*, 16 iulie 2017, 18.30); *cei mai josnici* răufăcători (*Cartoon Network*, 22 septembrie 2017, 14.48); Este ceva *foarte necurat* aici. (*Cartoon Network*, 19 Octombrie 2017, 14.41)

În cadrul comparaţiilor,derapajele au diverse etiologii: fie este vorba de forme de plural nejustificate: Căluţii de mare sunt blânzi ca puii de *căprioare* (*Disney Junior*, 12 iulie 2017,19.48), de eludarea verbului *a avea* şi înlocuirea adjectivului posesiv cu pronumele personal: şi eu mi-aş dori aventuri *ca tine* (*Minimax*, 12 iulie 2017, 15.03) în loc de: şi eu mi-aş dori să am aventuri ca tine/ şi eu mi-aş dori aventuri ca ale tale, sau de înlocuirea pronumelui posesiv cu pronumele personal: M-am gândit să ai bucătăria ta la fel *ca mine!* (*Disney Junior*,6 octombrie 2017, 16.49); corect: ca a mea. De asemenea, mai poate fi vorba de utilizarea lui *şi* parazitar: Mă bucur să am o prietenă ca *şi* tine! (*Minimax*, 18 Octombrie 2017, 19.25)

BDD-V4553 © 2017 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-10-31 01:15:00 UTC)

Greşelile de flexiune formează un capitol amplu, în care intră devieri în ce priveşte flexiunea analitică: Să folosim telefonul *lui tataie*! (*Cartoon Network*, 15 iulie 2017,20.27), forma de genitiv-dativ articulat a substantivului fiind, conform DOOM2, *lui tatáia* sau *tatáiei*.

În recomandarea de pe *Disney Junior* despre noua întâlnire cu *Garda felină*, în enumerarea animalelor cu care se va întâlni micul consumator de filme de animaţie - girefe, struţi, păsări de pradă etc.- apare şi substantivul la plural, *suricate*, cuvânt care nu apare decât în *Marele dicţionar de neologisme* din 2000, cu sensul de "mangustă carnasieră din Africa de Sud" şi având ca etimon cuvântul francez *suricate*. Informaţia de natură gramaticală se reduce la faptul că este un substantiv masculin, a cărui formă de plural nu este însă redată. În celelalte dicţionare nu apare ca înregistrată, cu atât mai puţin în *DOOM 2*, care ar fi putut să ne lămurească în privinţa flexiunii. Ceea ce este cert însă, fiind un substantiv masculin nu poate avea desinenţa de plural, *-e*, şi să formeze pluralul *suricate*. Conform modului de formare a substantivelor masculine, se adaugă, independent de forma de singular, morfemul desinenţă *–i.* Aşadar, forma de plural ar trebui să fie suricaţi, cu inevitabila alternanţă fonetică t/ţ.

O serie de greşeli are la bază eludarea unor cuvinte, lipsa unor verigi semantice sau gramaticale cauzate de eludarea unor replici, necesare în limba ţintă, dar inexistente în limba din care s-a făcut traducerea. În exemplul "Cine ar fi crezut că simpla capacitate de adaptare va dezintegra un robot?" din episodul *Supermixerul* al seriei *Eu şi cei şapte pitici* (*Minimax*, 23 iulie 2017, 19.23), robotul a fost programat să facă anumite lucruri fără a fi dotat şi cu capacitatea de a improviza. Aşadar, nu capacitatea de adaptare, ci lipsa acesteia va produce deteriorarea lui. Derutantă este prezenţa adjectivului *simpla*, care precedând substantivul are înţeles adverbial ("numai", "doar") califică capacitatea de adaptare drept un lucru minor, însă care provoacă distrugerea robotului; în structura de adâncime este exprimată opoziţia dintre creativitate (o calitate inerent umană) şi absenţa acesteia la robot. Într-unul din episoadele din seria *Noile aventuri ale lui Peter Pan*, la întrebarea adresată de Moş Crăciun căpitanului Hook:

- O să mai dureze mult? Am un program foarte încărcat!

acesta răspunde:

- Cât mai curând! (*Minimax*: 23 iulie 2017, 20.15).

Într-o situaţie ca: "Nimeni nu-mi răneşte bunicul şi scapă nepedepsit!" greşeala este situarea propoziţiilor în relaţie de coordonare, nemarcarea subordonării; corect este: "Nimeni nu-mi răneşte bunicul ca apoi să scape nepedepsit!" (*Cartoon Network*, 22 septembrie 2017, 17.30).

*În Garda felină*de pe *Disney Junior*,un bivol îl invită pe micul rege leu să se bălăcească: Familia regală e cam reticentă la bălăceală. Dar acum e impresionant, e clar! (17 iulie 2017,13.06). Cu greu se poate înţelege structura concesivă al cărui mesaj este că, deşi familia regală are reţineri în ceea ce priveşte bălăceala, în momentul respectiv, bălăcitul nu poate fi refuzat, deoarece are ceva care impresionează.

Asocierea unor cuvinte fără legătură semantică: "*Naivitatea* ta *bombănitoare* este aproape înduioşătoare" (*Minimax*, 14 iulie 2017, 19.40) este salvată doar de intenţia stilistică: "Am transpiraţie de arţar". (*Megamax,*15 iulie 2017, ep. *Veveriţa fricoasă*)

În motto-ul *Gărzii feline* (*Minimax*): "Până regatul Luminii va sfârşi/Garda felină îl va păzi" este eludat pronumelui reflexiv (corect: regatul Luminii se va sfârşi). Într-un structură în care apar termeni adjuncţi coordonaţi în genitiv, ca "E vremea tortului şi cadourilor" (*Disney Junior*, 16 iulie 2017, 17.40), prezenţa articolului posesiv –genitival este obligatorie.(corect: vremea torturilor şi *a* cadourilor). Tot o sintagmă coordonată în care este absent, de această dată,

BDD-V4553 © 2017 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-10-31 01:15:00 UTC)

morfemul determinării, este: Nu mai vreau sa regizez o comedie sau film de acţiune! (*Cartoon Network*, 14 septembrie 2017, 19.17.

Foarte frecventă este omiterea pronumelui personal complement direct: "Nimeni nu opreşte prietenii" (*Cartoon Network*, 10 iulie 2017, 18.40) şi implicit a flectivului *pe*. D. D. Draşoveanu, în *Teze şi antiteze în sintaxa limbii române*, detectează "doi *pe*, radical şi obiectiv deosebiţi: prepoziţia *pe*, exterioară acuzativului (Ac,) şi flectivul *pe* parte intrinsecă a structurii Ac, *personal*". Despre acesta din urmă, autorul afirmă că "marcând acuzativul, Ac,, flectivul *pe* îi păstrează şi-i întăreşte acestuia calitatea de caz prin el însuşi funcţional, el reprezentând - întocmai ca un Ac, fără flectivul *pe* - construcţia c a z u a l ă a funcţiei şi îndreptăţind astfel denumirea funcţiei prin funcţia acuzativala". De aici derivă consecinţa "de importanţă fundamentală pentru C. d.", deoarece flectivul *pe* reprezintă "condiţia *sine qua non* in definirea acestuia"[1].

Într-un exemplu cum este "Camera iubeşte eroii" (*Cartoon Network*, 14 septembrie 2017, 19.01) detectăm trei greşeli: 1. omiterea pronumelui personal complement direct necesar în fenomenul de dublare a complementului, 2. omiterea flectivului *pe* obligatoriu pentru materializarea complementului direct (fiind vorba de o trăsătură a genului personal trebuie făcută diferenţa între complementul exprimat prin substantiv propriu: *îl văd pe Ion* şi cel exprimat prin substantiv comun *văd muntele*); 3. utilizarea verbului clişeizat *a iubi*, în locul verbului *a(-i) plăcea*; corect camerei (de filmat) îi plac eroii.

Chiar în cazul în care complementul direct nu este ocurent, verbul reclamă prezenţa pronumelui personal: În episodul *Haideţi, tineri titani!* din17 iulie 2017, 14.15 de pe*Cartoon Network*, li se cere titanilor să evacueze nişte chiriaşi prin formula: *Titani, evacuaţi!* în loc de: *Titani, evacuaţi-i!*

O altă tendinţă este absenţa adjectivului posesiv dintr-o sintagmă în care îndeplineşte rolul de adjunct: "Ai agravat situaţia ta şi a familiei" (*Minimax*, 17 iulie 2017, 15.11), corect: situaţia ta şi a familiei tale.

Între neglijarea unor unor realităţi lingvisitice specific româneşti, inexistente în limba din care se face traducerea, se înscrie şi ignorarea genului personal, concept cu referire la o subclasă de substantive nume de persoană care se disting de substantivele nonanimate prin particularităţi de natură morfosintactică, fonetică şi semiotică). Trăsăturile de natură fonetică ale acestei subclase au în vedere particularităţi[2] ca lipsa alternanţelor fonetice în flexiunea substantantivelor proprii feminine (*Anca/Ancăi*, *Floarea-Floarei*; *Olga-Olgăi*) spre deosebire de substantivele comune cu aceleaşi terminaţii, care prezintă alternanţe (*luncă/luncii*; *floare/florii; vargă-vergii*); de aceea într-un exemplu ca: "Ştie unde sunt rudele *Clopoţicii*" (*Minimax*,17 iulie 2017,20.17), forma de genitiv a substantivului propriu trebuie să fie *Clopoţicăi*.

La graniţa dintre creaţii lexicale şi greşeli se situează cuvântul care urmează, creat prin moţiune; este vorba de cuvântul *dragonetă*, care nu este forma feminină (neînregistrată, de altfel, în dicţionar) a cuvântului *dragonet* (peşte marin frumos, cu capul turtit şi ochii ieşiţi în afară, în Strâmtoarea Mânecii şi în Atlantic şi care provine din limba franceză: *dragonnet*), ci este un substantiv feminin format prin moţiune de la *dragon* (cuvântul este format în limba engleză şi preluat prin împrumut de limba română). Exemplele, din data de 15 iulie 2017, de pe canalul

[1] D. D. Draşoveanu, *Teze şi antiteteze în sintaxa limbii române*, Cluj Napoca, Clusium, 1997, p. 110-111.
[2] Gh. Constantinescu-Dobridor, *Morfologia limbii române*, Editura Ştiinţifică, 1974, pp. 42-43; Ion Coteanu, *Gramatica de bază a limbii române*, Editura Garamond, Bucureşti, p. 37; Dumitru Irimia, *Gramatica limbii române,* Polirom, Iaşi, 1997, p. 51; Mioara Avram, *Gramatica pentru toţi*, Humanitas, Bucureşti, 2001, p. 55; *Gramatica limbii române*, vol. I. Cuvântul, Editura Academiei Române, Bucureşti, 2008, p. 69.

BDD-V4553 © 2017 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-10-31 01:15:00 UTC)

Boomerang, sunt redate într-un context mai amplu pentru a se vedea că *dragonetă* intră în relaţie de sinonimie cu sintagma "pui de dragon": Cine vrea să elimine protecţia magică a puilor de dragon, trebuie mai întâi să-i adoarmă (17.35), Ce sunet minunat! Sunt sigur că va atrage cea mai frumoasă dragonetă (17.39), O drăguţă dragonetă în picăţele (17.40), sintagmă modificată a expresiei "nostimă cu picăţele". Despre originea acestei expresii cu o vechime de mai bine de o sută de ani, Rodica Zafiu avansează ipoteza naşterii ei "probabil în legătură cu graţia feminină, prezentată cu o anumită ironie", şi în legătură cu moda vremii sau cu "un tipar lingvistic de amplificare glumeaţă (…) E posibil ca *picăţelele* să fi fost, la un moment dat, semnul unei anumite ţinute excentrice şi *fistichii*...[3]

Tot la graniţa dintre inovaţie şi greşeală este forma (inexistentă în limba română) adverbial *punctamente* (*Megamax*, 14 septembrie 2017,18.14). Motivaţia pentru care nu poate fi etichetată doar "greşeală" stă în intenţia personajului care simte nevoia să-şi exprime starea afectivă, nemulţumirea ("Detest să fie ziua mea. Punctamente") şi astfel termenul primeşte o marcă stilistică, pe lângă cea gramaticală (aceasta din urmă, dispensabilă, de altfel). De comentat este şi construcţia sintactică "detest să" clachiată după tiparul sintactic al limbii engleze şi variantă a lui "urăsc să", "iubesc să".

În cadrul împrumuturilor semantice (deoarece cuvântul este înregistrat în dicţionar, nu însă şi sensul lui nou), se înscrie şi cuvântul *viral* înregistrat în dicţionar cu sensul de "referitor la un virus, specific unui virus; virotic". Dacă în dicţionarele româneşti apare doar cu acest sens, în Merriam Webster apare cu două sensuri: 1.of, relating to, or caused by a virus (a *viral* infection); **2**.quickly and widely spread or popularized especially by person-to-person electronic communication (a *viral* video)

În episodul din18 iulie 2017, 21.33, din *Maggie si Bianca în lumea modei* de pe canalul *Megamax*, apare următorul dialog:

- Ai apărut pe net.

- O, nu! Sunt virală!

Lingvistul Stelian Dumistrăcel caracterizează acest adjectiv drept: "o apariţie fulminantă (cu toate nuanţele de sens ale adjectivului respectiv) şi o carieră promiţătoare, numai în cca zece ani, în discursul public", făcând referire "la aproape tot ce se difuzează exploziv şi în proporţie de masă pe internet"[4]. Rodica Zafiu consideră că această inovaţie lexicală recentă se referă la "diferite tipuri de mesaje, predominant vizuale, dar şi pentru texte", are ca trăsătură constantă "referirea la mediul de răspîndire", şi beneficiază la momentul actual de lărgire semantică după cum o dovedeşte "folosirea sa calificativă, gradabilă, mai puţin riguroasă decît cea descriptiv-clasificatoare"[5].

Între trendurile lingvistice regăsite şi în limba filmului de animaţie redăm cuvântul *chef* care nu apare în niciunul din dicţionarele de cuvinte recente sau în *Noul dicţionar universal*. Acest cuvânt foarte la modă a fost preluat din franceză prin filieră engleză, desemnând în limbile respective pe cel însărcinat cu administrarea bucătăriei unui restaurant (chef de cuisine, personne dirigeant la cuisine et la brigade[6], a skilled cook who manages the kitchen (as of a restaurant)[7], ceea ce nu se aplică în exemplul următor, unde este vorba de tatăl Albei din *Eu şi cei şapte pitici*:

[3] Rodica Zafiu, Nostimă cu picăţele în Dilema veche, nr. 550, 28 august - 3 septembrie 2014 http://dilema-veche.ro/sectiune/tilc-show/articol/nostima-cu-picatele.
[4] Stelian Dumistrăcel, *Viral pe net*, în http://www.ziaruldeiasi.ro/stiri/viral-pe-net--121973.html.
[5] http://dilemaveche.ro/sectiune/tilc-show/articol/virale.
[6] http://www.larousse.fr/dictionnaires/francais/chef/15043/locution?q=chef+de+cuisine+#152592.
[7] https://www.merriam-webster.com/dictionary/chef.

BDD-V4553 © 2017 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-10-31 01:15:00 UTC)

"Am înţeles, Chef!" (*Minimax*, 23 iulie 2017, 19.03). Această tendinţă este foarte extinsă în limba de azi în media,cuvântului *chef* dându-i-se sensul de bucătar; astfel în emisiunile extrem de mediatizate, de genul *Chefi la cuţite*, titulatura de "chef" i se aplică unui candidat care nu îndeplineşte funcţia de şef, dar ajunge să fie un bucătar recunoscut în urma câştigării unor competiţii culinare (se întâlneşte chiar forma "chefi bucătari", barbarism în primul rând sub aspectul grafic).

O altă tendinţă este utilizarea prefixul *super-*, care s-a dovedit extrem de productiv în limba vorbită. Adeseori, în cadrul aceluiaşi episod, prefixul e folosit de mai multe ori, pentru reliefarea ideii: Să mâncăm cartofii în moduri *superaiurite*. (*Cartoon Network*, 15 iulie 2017,14.14), Datorită *superputerilor* nu e mare problemă cu infractorii care atacă planeta? (*Cartoon Network*, 15 iulie 2017,14.27), *supervitează* (*Cartoon Network*, 15 iulie 2017,14.32), Eram o echipă de *supereroi* (*Cartoon Network*, 15 iulie 2017, 14.34). Pe urmele lui, cu şanse foarte mari datorită predilecţiei pentru acest prefix pe care o manifestă vorbitorii (mai tineri) la ora actuală, este concurentul său, *-mega*: E megagrozav. (*Minimax*, 23 iulie 2017, 19.07).

O greşeală des întâlnită este şi lipsa concordanţei dintre conţinutul transmis şi intenţia vorbitorului; în coloana sonoră a filmului *Geronimo Stilton* (Minimax), despre personajul eponim se spune:

E reporterul-vedetă, Şoricezia l-aşteaptă.
E grozav şi e bombastic, dar, păzea, e chiar fantastic.
E cel mai straşnic popândău
Şi-l cheamă Geronimo.

Folosirea epitetului *bombastic* nu are acoperire atunci când e vorba de personajul Geronimo caracterizat prin pasiunea pentru ştiinţă, simţul moral, dar şi puţină naivitate, aşadar în total dezacord cu natura blajinului jurnalist. O putem cataloga drept o improprietate semantică, apărută doar din necesităţi metrice. Lucrul îl dovedeşte de altfel, versiunea originală, unde epitetele care îl caracterizează sunt: amuzant, abil, înspăimântător, uimitor, precum şi termenul *cheddarific*, format desigur de la faimoasa brânză *Cheddar* şi adjectivul *terrific*. O a doua ipoteză ar fi ca intenţia traducătorului (fără să fi avut în vedere folosirea cuvântului în sensul său propriu, acela de afectat, artificial, căutat, convenţional, declamator, emfatic, fals) să asocieze acest cuvânt cu *bombă*, pentru a exprima caracterul exploziv al descoperirilor pe care le face remarcabilul detectiv.

Tot o lipsă de proprietate a termenilor este utilizarea cuvântului *meteor* în loc de *meteorit*: Voi observa cum cade fiecare *meteor* din cer (*Cartoon Network*, 12 iulie 2017, 18.43); termenul corect este cel de *meteorit*, adică fragment desprins dintr-un corp cosmic (care străbate atmosfera şi cade pe suprafaţa Pământului).

În *Ben 10*, episodul din 14 septembrie 2017, la întrebarea *Ce e o comunitate?* în definiţia care i se dă, este absent genul proxim, fiind dată doar diferenţa specifică: "un loc unde persoane au făcut un jurmământ al tăcerii", trăsătură distinctivă cu referire doar la comunitatea respectivă, nu la orice fel de comunitate.

În ceea ce priveşte cuvântul *locaţie*: Din cauza locaţiei sale e acoperit de gheaţă tot timpul! (*Minimax*, 23 iulie 2017, 20.11), locaţia sfinxului (Minimax, 23 iulie 2017, 20.50), el nu mai poate fi catalogat drept o improprietate semantică, atâta vreme cât apare în *DEX*-ul din 2009 (al treilea sens, alături de *închiriere, chirie*, prezent în sintagma *contract de locaţiune*, cu etimologie din franceză şi engleză), în *Dicţionarul de cuvinte recente*, coordonat de Florica Dimitrescu (doar cu sensul de "amplasament, situare, loc"). Cuvântul este rezultat al unui calc semantic, situaţie în care asupra cuvântului românesc este transferat sensul pe care îl are în limba

BDD-V4553 © 2017 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-10-31 01:15:00 UTC)

engleză, aşadar un fenomen de interferenţă, de transfer negativ. Acest fenomen presupune manifestarea unei tendinţe de extindere a sferei echivalenţelor dintre limbi, prin stabilirea unor corespondenţe greşite (despre definirea termenului de *transfer*, vezi *Dicţionarul de ştiinţe ale limbii*, p. 548).

În acest context al greşelilor semantice trebuie amintit pleonasmul, care se instalează fie la nivel sintactic, prin folosirea superfluă a adverbului poate provenit din verbul *a putea*, alături de verbul în cauză: *Poate putem*… (*Cartoon Network*, 17 iulie 2017, 16.55), fie la nivelul lexical, prin alăturarea a două cuvinte care reflectă aceeaşi realitate de sens: s-a întâmplat un *miracol* (fenomen supranatural, minune; fapt, fenomen uimitor, extraordinar) *uimitor* (în recomandarea din 25 iulie 2017, de pe canalul Minimax), *cea mai mare vedetă*, *vedeta* fiind actorul care deţine un rol principal şi se bucură de renume, de mare popularitate (*Megamax*, 6 octombrie 2017, 13.30); *delicatese delicioase* (*Cartoon Network*, 19 Octombrie 2017, 14.44); ideea repetiţiei inutile se redă şi cu ajutorul unui prefixoid aflat la superlativ:*cea mai mega* colecţie (*Cartoon Network*, 19 Octombrie 2017, 14.15).

Statistic, verbul stă mai rău (ceea ce e mai bine!) la capitolul greşeli, în sensul că sunt mai puţine şi nu atât de grave. Am întâlnit câte o aglomerare de verbe, generând o sintaxă greoaie: e gata să-şi dorească să se fi oprit să se împrietenească (*Minimax*: 12 iulie 2017, 14.15) sau discrepanţe rezultate din folosirea unor modalităţi diferite în acelaşi context. Astfel, în exemplul: *Nu cred* că este pregătit! *Sunt sigur* de asta! (*Disney Junior*, 16 iulie 2017, 17.54), în primul caz se realizează gramaticalizarea incertitudinii prin verbul de modalitate aflat la forma negativă, pentru ca apoi să apară un adverb de modalitate care gramaticalizează certitudinea, lucru care afectează înţelegerea mesajului. Un fenomen nu mai puţin grav şi, care pe deasupra, creează confuzie este apariţia formelor greşite în alternanţă cu formele corecte. Într-un episod din *Geronimo Stilton*, personajele folosesc forma: "Nu-ţi *fă* griji!" (*Minimax*, 16 iulie 2017,20.24), pentru ca apoi, după exact patru minute, în mod derutant, să folosească forma corectă.

Exemple ar putea (şi vor) continua. Aceste câteva structuri lexicale şi gramaticale din dinamica limbii actuale care copiază tipare ale limbii engleze reprezintă semne că acea "conştiinţă etimologică" păleşte tot mai mult în dauna uzului lingvistic (uz care ne-ar putea duce cu gândul la acea fabulă numită "puterea obişnuinţei" şi din această cauză, ar avea nevoie să fie temperat).

Şi pentru că în fiecare articol pe care l-am consacrat canalelor de desene animate a existat câte o expresie-vedetă, de data aceasta am ales: "Eşti gata pentru asta? *Gata ca fideaua*". (*Megamax*, 19 octombrie, 2017, 19.20)

BIBLIOGRAPHY

Avram, Mioara, *Cuvintele limbii române între corect şi incorrect*, Editura Cartier, Chişinău, 2001.

Bidu-Vrănceanu, Angela, Călăraşu, Cristina, Ionescu-Ruxăndoiu, Liliana, Mancaş, Mihaela, Pană Dindelegan, Gabriela, *Dicţionar de ştiinţe ale limbii*, Editura Nemira, Bucureşti, 2001.

Dicţionarul ortografic, ortoepic şi morfologic al limbii române, Editura Unives Enciclopedic, Bucureşti, 2007.

Gramatica limbii române, Editura Academiei Române, Bucureşti, 2005, vol. I-II.

Dimitrescu, Florica, Ciolan Alexandru, Lupu, Coman, *Dicţionar de cuvinte recente*, ediţia a III-a, Editura Logos, Bucureşti, 2013.

BDD-V4553 © 2017 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-10-31 01:15:00 UTC)

Gligor Gruiţă, *Gramatică normativă*, Editura Dacia, Cluj, 1994.

Gligor Gruiţă, *Moda lingvistică 2007. Norma, uzul şi abuzul*, Paralela 45, Piteşti, 2006.

Graur, Al., *Dicţionar al greşelilor de limbă*, Bucureşti, Editura Academiei Republicii Socialiste România, 1982.

Graur, Al., *Tendinţele limbii române*, Editura Ştiinţifică, Bucureşti, 1968.

Oprea, Ioan, Pamfil, Carmen-Gabriela, Radu, Victoria, Zăstroiu, Victoria, *Noul dicţionar universal al limbii române*, ediţia a V-a revizuită, Editura Litera, Bucureşti, 2017.

BDD-V4553 © 2017 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-10-31 01:15:00 UTC)